

**S**

**yn. akt: I C 1455/21**

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2023 r.

#### **Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny**

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.**

przeciwko **M. R. i H. R.,**

#### **o zapłatę lub ukształtowanie świadczenia i zapłatę**

umarza postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 318.828,28 zł,

w pozostałym zakresie powództwo oddała,

zasądza od powoda na rzecz pozwanych tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 10.834 zł (dziesięć tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

**Sygn. akt I C 1455/21**

## UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 30.12.2021 r. przeciwko H. R., M. R. powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., wniósł o:

- zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 484.734,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 06.12.2021 r. do dnia zapłaty, na którą to kwotę składają się:

kwota 318.828,28 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego),

kwota 165.905,78 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia Banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu oraz zaniechania żądania zwrotu tego kapitału w okresie wskazanym w uzasadnieniu pozwu

ewentualnie, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie wnieśli o zasądzenie ich w częściach równych tj. po 242.367,03 zł od każdego z pozwanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 06.12.2021 r. do dnia zapłaty,

ewentualnie,

- na podstawie art. 358<sup>1</sup> § 3 k.c. wniósł o zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności umowy Mieszkaniowej Własny K. nr (...) z dnia 05.08.2008r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości wskazanym w pkt I.1., powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 98.358,52 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza,

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 98.358,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę (ponad wskazaną w pkt I.1. powyżej), o którą należy waloryzować roszczenie o zwrot świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego) bądź w przypadku gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie – wniósł o zasądzenie ich w częściach równych tj. po 49.179,26 zł od każdego z pozwanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty.

Ponadto, powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w ramach uprzednio rozstrzygniętego sporu zapadł prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 02.11.2020 r., w którym Sąd ustalił, że umowa kredytu jest nieważna w całości. Sąd Apelacyjny w B. utrzymał wyrok w mocy w tym zakresie. Orzeczenie Sądu nie wskazywało w jaki sposób ma nastąpić rozliczenie nieważności pomiędzy stronami, z tego względu powództwo stało się konieczne. Podstawę prawną roszczenia o zapłatę stanowi art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. Roszczenie ewentualne dotyczy waloryzacji kwoty kapitału udostępnionego stronie pozwanej.

Bank spełnił świadczenie w postaci udostępnionego kapitału kredytu w PLN, strona pozwana została wzbogacona w ten sposób, że nie musiała wydatkować własnych środków na pozyskanie kwoty kapitału w PLN. Wskazał, że gdyby pozwany zaciągnął kredyt w PLN musiałby płacić od tego kredytu odsetki ustalone w oparciu o stopę WIBOR plus rynkowa marża. Bank z kolei zostałby pozbawiony korzyści jakie uzyskałby z tych środków, gdyby przeznaczył je na inne cele np. akcje kredytową Banku.

Powód wskazał, że jego roszczenie nie jest przedawnione.

(pozew k. 5-34)

W odpowiedzi na pozew pozwani H. R. i M. R. wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu według norm prawem przepisanych, o ile nie zostanie przedłożony spis kosztów.

Zgłosili zarzut potrącenia przez pozwanych przed wytoczeniem powództwa kwoty 333.211,43 zł. Ponadto, zgłosili zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda w kwocie 165.905,78 zł oraz kwoty 98.358,52 zł. Z ostrożności procesowej pozwani zgłosili:

-zarzut potrącenia z kwotą 165.905,78 zł dochodzoną pozwem kwoty 165.905,78 zł bezpodstawnego wzbogacenia powoda z tytułu uzyskania przez powoda od pozwanych nienależnie ww. kwoty 333.211,43 zł,

- -zarzut potrącenia z kwotą 98.358,52 zł dochodzoną pozwem kwoty 98.358,52 zł tytułem waloryzacji ww. kwoty 333.211,43 zł.

W ocenie strony pozwanej postępowanie Banku stanowi w istocie nadużycie jego prawa podmiotowego lub prawa procesowego w rozumieniu odpowiednio art. 5 k.c. oraz art. 4<sup>1</sup> k.p.c. Pozwani zakwestionowali możliwość wyliczenia wynagrodzenia Banku jako stawki WIBOR 3M powiększonej o marżę. Ocena prawa żądań powoda o zapłatę

wynagrodzenia za korzystanie z kapitału oraz zwaloryzowanie kwoty kredytu prowadzi do wniosku, że roszczenia takie są niedopuszczalne. Zgłoszonym roszczeniem Bank po raz kolejny zmierza do zachwiania równowagi w stosunkach stron i osiągnięcia korzyści z zastosowania w umowie klauzul niedozwolonych. Niweczyłoby to ochronną funkcję przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych i stałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

(odpowiedź na pozew k. 113-120)

Powód pismem z dnia 10.10.2023 r. wobec dokonania przez stronę pozwaną potrącenia cofnął pozew w części dotyczącej żądania tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego) tj. co do kwoty 318.828,28 zł. Mając na uwadze powyższe powód wniósł o:

- zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 165.905,78 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 grudnia 2021 r. tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia Banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu oraz zaniechania żądania zwrotu tego kapitału w okresie wskazanym w uzasadnieniu pozwu, ewentualnie, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie wnieśli o zasądzenie ich w częściach równych tj. po 82.952,89 zł od każdego z pozwanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 06.12.2021 r. do dnia zapłaty,

ewentualnie,

- na podstawie art. 358<sup>1</sup> § 3 k.c. wniósł o zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności umowy Mieszkaniowej Własny K. nr (...) z dnia 05.08.2008r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 98.358,52 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza,

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 98.358,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty, stanowiącej dodatkową kwotę (ponad wypłacony kapitał), o którą należy waloryzować roszczenie o zwrot świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego) bądź w przypadku gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie – wniósł o zasądzenie ich w częściach równych tj. po 49.179,26 zł od każdego z pozwanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty.

Ponadto, powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 5 sierpnia 2008 r. strony podpisały umowę kredytu mieszkaniowego (...)hipoteczny nr (...), w którym Bank zobowiązał się postawić do dyspozycji kredytobiorców kredyt w kwocie 157.127,93 CHF na zakup domu jednorodzinnego wraz garażem z przeznaczeniem na potrzeby własne, przy czym nieruchomości położona była w Polsce (§ 2 (...)).

Umowa składała się z części szczegółowej umowy ( (...)) oraz z części ogólnej umowy ( (...)).

Zgodnie z § 6 (...) wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo na rachunek zbywcy nieruchomości i rachunek, na którym ewidencjonowana jest spłata kredytu na podstawie dyspozycji kredytobiorcy. Zgodnie z § 3 (...) wypłata miała nastąpić w terminie do 3 dni roboczych od stwierdzenia przez Bank spełnienia warunków opisanych w (...), według kursu kupna dla dewiz obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego, według aktualnej Tabeli kursów (§ 4 ust. 2 (...)). Wypłata kredytu w walucie wymienialnej mogła nastąpić wyłącznie w przypadku finansowania

zobowiązań kredytobiorcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego, zaś w walucie polskiej w przypadku finansowania zobowiązań w Rzeczypospolitej Polskiej (§ 4 ust. 1 pkt 1 i 2 (...)).

W części ogólnej umowy ( (...)) w § 1 ust. 1 pkt 14, Tabela kursów została opisana jako tabela ( (...)) SA obowiązująca w chwili dokonywania przez ( (...)) SA przeliczeń kursowych, dostępna na stronie internetowej Banku.

W § 6 i 7 (...) wskazano, że odsetki od kredytu będą ustalane w walucie kredytu według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stawki referencyjnej i marży ( (...)) SA. Odsetki miały być naliczane w stosunku rocznym, a wysokość stopy procentowej miała być ustalona w dniu rozpoczynający każdy pierwszy i kolejny trzymiesięczny okres obowiązywania stawki referencyjnej. Zmiana stawki referencyjnej dla potrzeb oprocentowania miała następować w dacie wymagalności rat i odsetek. Stawkę referencyjną określono jako stawkę LIBOR publikowaną o godzinie 11:00 (...) lub 11:00 na stronie informacyjnej R. w drugim dniu poprzedzającym kolejne okresy trzymiesięczne, przy czym w § 1 ust. 1 pkt 12 lit b (...), wskazano, że dla kredytu w (...) stawką referencyjną jest stawka LIBOR dla międzybankowych depozytów trzymiesięcznych (LIBOR 3M).

W dniu zawarcia umowy kredytu, oprocentowanie wynosiło 4,355% w skali roku, stopa procentowa wynosiła 6,02 p.p., stawka referencyjna wynosiła 2,755 p.p., stała marża w wysokości 1,6 p.p. (§ 2 ust. 5-10 (...)).

Kredyt został udzielony na 360 miesięcy, od dnia 5 sierpnia 2008 r., a miał być spłacany w ratach malejących, płatnych 1. dnia każdego miesiąca (§ 2 ust. 4 oraz § 7 ust. 3 i 5 (...)).

Spłata kredytu i odsetek następowała w drodze potrącenia przez Bank środków zgromadzonych na rachunku (...), rachunku walutowym, rachunku technicznym prowadzonym przez pozwany Bank. Potrącenie następowało w terminie pierwszego dnia każdego miesiąca w wysokości wynikającej z zawiadomienia (§ 21 (...)).

Środki z rachunku (...) pobierane były w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony był kredyt, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...), w dniu w którym następowała spłata, według aktualnej Tabeli kursów (§ 22 ust. 2 pkt 1).

W przypadku rachunku walutowego i technicznego środki mogły być pobierane w walucie kredytu lub w innej walucie przy zastosowaniu tabeli kursów kupna/sprzedaży dewiz obowiązującej w Banku (§ 22 ust. 1 pkt 2 (...)).

Kredytobiorcy zostali poinformowani o istniejącym ryzyku co do zmiany kursów waluty polegającym na wzroście wysokości zadłużenia z tytułu kredytu oraz wysokości rat kredytu wyrażonych w walucie polskiej przy wzroście kursów waluty kredytu oraz stopie procentowej, polegającej na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej (§ 11 (...)).

Zabezpieczenie kredytu stanowiła hipoteka umowna zwykła oraz hipoteka kaucyjna na zakupionej za środki z kredytu nieruchomości w wysokości odpowiednio 157.127,93 CHF oraz 47.138,38 CHF (§ 4 ust. 1 i 5 (...)).

(dowód: umowa kredytu – k. 44-57)

Na wniosek pozwanych kredyt został wypłacony w dniu 29.08.2008 r. w kwocie 318.828,28 zł co stanowiło równowartość 157.127,93 CHF.

(dowód: zaświadczenie – k. 59-62 oraz k. 127-130, dyspozycja wypłaty kredytu – k. 58)

Pozwani w okresie od 01.10.2008 r. do 02.11.2021 r. uiszcili na rzecz powoda łącznie kwotę 333.211,43 zł.

(dowód: zaświadczenie – k. 59-62 oraz k. 127-130, historia rachunku – k. 131-132, potwierdzenie transakcji – k. 133-140)

Między stronami niniejszego postępowania już w 2017 r. za pośrednictwem Rzecznika (...) toczył się spór co do ważności umowy będącej przedmiotem niniejszego postępowania.

(dowód: pismo pozwanego – k. 141-143, pismo Rzecznika (...) z dnia 15.01.2018 r. – k. 144, wniosek o przeprowadzenie pozasądowego postępowania – k. 145-150)

Przed Sądem Okręgowym w O., I Wydziałem Cywilnym toczyło się postępowanie z powództwa H. R. i M. R. przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.. Powodowie żądali ustalenia, że umowa kredytu mieszkaniowego (...) K. Hipoteczny z oprocentowaniem zmiennym nr (...) z dnia 05.08.2008 r. jest nieważna. Sąd Okręgowy w O. uwzględnił roszczenie, a Sąd Apelacyjny w B. utrzymał wyrok w tym zakresie w mocy. (...) Bank (...) S.A. wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku. Na dzień wydania wyroku Sąd Najwyższy nie rozpoznał skargi.

Sąd Apelacyjny w B. postanowieniem z dnia 03.08.2021 r. wstrzymał skuteczność orzeczenia zawartego w punkcie I wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 02.11.2020 r. sygn. akt(...) i w punkcie II wyroku Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 23.07.2021 r.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 02.11.2020 r. wraz z uzasadnieniem – k. 82-86, wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 23.07.2021 r. wraz z uzasadnieniem – k. 87-97, postanowienie Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 03.08.2021 r. – k. 151, okoliczność bezsporna)

Powód pismem z dnia 25.10.2021 r. wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 318.828,28 zł tytułem zwrotu udostępnionego kapitału kredytu oraz kwoty 165.905,78 zł stanowiącej wartość świadczenia spełnionego na rzecz pozwanych polegającego na umożliwieniu korzystania z kapitału banku.

(dowód: wezwania do spełnienia świadczenia z dnia 25.10.2021 r. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 67-76, sprostowanie wezwania z dnia 10.11. (...). – k. 63-66)

Pozwani w odpowiedzi na wezwanie złożyli pismem z dnia 15.11.2021 r. oświadczenie o potrąceniu wymagalnej wierzytelności o zwrot nienależnych wpłat dokonanych na poczet nieważnej umowy w kwocie 333.211,43 zł z przysługującą Bankowi wobec pozwanych wymagalną wierzytelnością z tytułu zwrotu kwoty wypłaconego kredytu z ww. umowy w wysokości 318.828,28 zł. Jednocześnie pozwani wezwali Bank do zwrotu różnicy w kwocie 14.383,15 zł.

Powód nie uznał roszczeń pozwanych.

(dowód: wezwanie z oświadczeniem o potrąceniu – k. 123-125, pismo powoda z dnia 14.12.2021 r. – k. 126, e-mail z dnia 04.03.2022 r. – k. 152)

### **Sąd zważył, co następuje:**

Postępowanie zostało umorzone w zakresie roszczenia powoda o zapłatę kwoty 318.828,28 zł z tytułu zwrotu udostępnionego kapitału wobec cofnięcia pozwu w tym zakresie. Roszczenie powoda o zapłatę kwoty 165.905,78 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej zostało oddalone w całości. Roszczenie ewentualne dotyczące zmiany wysokości świadczenia na podstawie art. 358<sup>1</sup> § 3 k.c. i zapłatę z tego tytułu również podlegało oddaleniu w całości. Z uwagi na fakt, że umowa kredytu łącząca strony jest nieważna, pozwani zobowiązani byli zwrotu powodowi tego co świadczył na ich rzecz i to uczynili poprzez potrącenie wzajemnych wierzytelności. Brak jest jednak podstaw do zasądzenia wynagrodzenia za korzystanie z udostępnionego kapitału oraz do zmiany wysokości świadczenia.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu o załączone do akt i niekwestionowane przez strony dokumenty nie stwierdzając podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Sąd pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy. W niniejszej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a jedynie występował spór co do prawa – czy powodowi przysługuje jakiegokolwiek inne świadczenie w związku z nieważnością umową niż o zwrot udostępnionego kapitału. Z

tego względu zeznania stron nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy bowiem stan faktyczny został ustalony na podstawie bezspornych okoliczności wskazanych przez obie strony postępowania.

Powód początkowo domagał się zasądzenia kwoty 318.828,28 zł tytułem zwrotu świadczenia w postaci kapitału wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego). Pismem z dnia 10.10.2023 r. powód cofnął powództwo w tym zakresie wobec zgłoszonego przez pozwanych zarzutu potrącenia. Pozwani przed wytoczeniem powództwa przez powoda złożyli oświadczenie o potrąceniu wymagalnej wierzytelności o zwrot nienależnych wpłat dokonanych na poczet nieważnej umowy w kwocie 333.211,43 zł z przysługującą Bankowi wobec pozwanych wymagalną wierzytelnością z tytułu zwrotu kwoty wypłaconego kredytu z ww. umowy w wysokości 318.828,28 zł. W ocenie Sądu czynność powoda nie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, z prawem ani nie zmierza do obejścia prawa, a więc dopuszczalna. Wobec skutecznego cofnięcia powództwa przez powoda, Sąd na podstawie art. 355 w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. umorzył postępowania w zakresie żądania zapłaty na rzecz powoda kwoty 318.828,28 zł, o czym orzekł jak w **punkcie I sentencji wyroku.**

Ostatecznie powód żądał zapłaty od pozwanych kwoty 165.905,78 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia Banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu. Tytułem żądania ewentualnego powód wniósł o zmianę wysokości świadczenia w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności umowy Mieszkaniowej (...) K. powinna być poddana waloryzacji sądowej i zapłatę z tego tytułu kwoty 98.358,52 zł. Powód żądanie opierał na tym, iż w wyniku postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Okręgowym w O. (...), a następnie Sądem Apelacyjnym w B. (...) ustalona została nieważność umowy kredytu łączącej strony. Sąd orzekający w niniejszej sprawie na podstawie art. 365 i 366 k.p.c. jest związany prawomocnym wyrokiem wydanym przez Sąd Okręgowy w O. (...) i Sąd Apelacyjny w B. (...) w zakresie ustalenia nieważności umowy kredytu.

Strona pozwana w toku postępowania wskazywała, po pierwsze, że żądanie powoda jest niezasadne, stanowi nadużycie prawa podmiotowego, jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego oraz sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa. Pozwani wskazali, że nawet jeżeli Sąd nie podzieliłby ich stanowiska, to roszczenie powoda uległo przedawnieniu.

Z tego względu konieczne stało się rozstrzygnięcie czy powodowi przysługuje roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału przez pozwanych, względnie zmianę wysokości świadczenia i zapłatę z tego tytułu.

W zakresie zarzutu pozwanych dotyczącego nadużycia prawa podmiotowego przez powoda w rozumieniu art. 5 k.c. wskazać należy, że przepis art. 5 k.c. stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonanie prawa i nie korzysta z ochrony. Sąd w wytoczonym przez powoda powództwie nie dostrzega sprzeczności ani ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa ani z zasadami współzycia społecznego. W toku postępowania ocenie podlega to czy powodowi należy się określone świadczenie w związku nieważnością umowy kredytu. Powyższe nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 5 k.c.

W niniejszej sprawie powód dochodził od pozwanych kwoty 165.905,78 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 grudnia 2021 r. tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia Banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu. W ocenie Sądu w przedmiotowym przypadku powodowi nie przysługuje roszczenie z wymienionego wyżej tytułu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że pozwani korzystali z pieniędzy udostępnionych przez bank, w przekonaniu, że mają do tego prawo na podstawie zawartej przez strony umowy. Jednym z istotnych elementów zawartej przez strony umowy kredytu było właśnie udostępnienie kredytobiorcom określonej kwoty środków finansowych i ich wykorzystanie zgodnie z wskazanym w umowie celem. Nie ulega więc wątpliwości fakt, że pozwani mogli, a wręcz powinni pozostawać w uzasadnionym przekonaniu, że są uprawnieni do korzystania z wypłaconych im

środków. Powyższe, oznacza że pozwani byli posiadaczami w dobrej wierze. Zgodnie z art. 224 § 1 k.c. „Samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne.” W toku niniejszego postępowania powód nie obalił domniemania prawnego wskazanego w art. 7 k.c. stanowiącego, że „Jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.” W takiej sytuacji, wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w dobrej wierze przysługuje właścicielowi dopiero od dnia wytoczenia powództwa o zwrot zgodnie z przepisem z art. 224 § 2 k.c. „Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane **od powyższej** chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył.” Zgodnie z aktualnymi poglądami doktryny i orzecznictwa pieniądź jest rzeczą szczególnego rodzaju i mają do niego zastosowanie właśnie te przepisy. Podsumowując, pozwani do czasu wytoczenia niniejszego powództwa byli posiadaczami w dobrej wierze, a więc nie są zobowiązani do wynagrodzenia za korzystanie z udostępnionych pieniędzy. Jedynie, na gruncie wskazanych przepisów posiadacz w złej wierze byłoby zobowiązany do świadczenia w tym zakresie na rzecz właściciela. Powód w niniejszej sprawie dochodził wyłącznie wynagrodzenia za korzystanie z kapitału za okres sprzed wytoczenia powództwa, a więc do kwestii czy i w jakiej wysokości przysługuje powodowi roszczenie za okres objęty pozwem nie znajdzie zastosowania przepis art. 224 § 2 k.c.

Następnie podkreślić należy, że w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda świadczenia w postaci wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału byłoby sprzeczne z Dyrektywą 93/13/EWG. Dyrektywa ta ma przede wszystkim na celu zapewnienie ochrony konsumentów poprzez sankcjonowanie niepożądanych działań przedsiębiorców względem słabszego podmiotu obrotu gospodarczego jakim właśnie jest konsument. Zasadą jest, że to przedsiębiorca stosujący nieuczciwe czy niedozwolone postanowienia umowne ponosi konsekwencje takich decyzji, a powinny one być na tyle dotkliwe, aby w przyszłości nie podejmował tego rodzaju działań. Spór w niniejszej sprawie dotyczący wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału powstał z uwagi na fakt, że powód stosował postanowienia abuzywne w umowie kredytowej łączącej go z pozwanymi. Wobec uznania, że umowa jest nieważna, powodowi przysługuje wyłącznie roszczenie o zwrot wypłaconej kwoty kredytu jako świadczenia nienależnego na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. – bez zysku w postaci umownego świadczenia odsetkowego. Przyznanie zaś wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału nie byłoby niczym innym jak obejściem ustawy i przyznaniem powodowi „nałych na podstawie nieważnej umowy odsetek” tylko nazwanych wynagrodzeniem za bezumowne korzystanie z kapitału. W takiej sytuacji Dyrektywa 93/13/EWG nie odniosłaby zamierzonego skutku, bowiem ryzyko utraty być może niewielkiej części zysku (różnicy pomiędzy odsetkami wynikającymi z umowy, a wysokością wynagrodzenia za bezumowne korzystanie) byłoby nieznaczne w porównaniu z utratą całkowitego zysku. W takiej sytuacji przepisy dotyczące konsumentów nie spełniałyby swojej roli tj. nie chroniłyby ich przed nieuczciwymi działaniami przedsiębiorców.

Jednocześnie wskazać należy, że kwestia praw i obowiązków stron o różnej pozycji w obrocie gospodarczym – konsumenta i przedsiębiorcy – była rozpatrywana na gruncie Dyrektywy (...). W sytuacji gdy konsument nabył samochód, który później okazałby się wadliwy (w terminie ustawowym obowiązywania rękojmi za wady, wada istotna), nabywca uprawniony byłby do odstąpienia od umowy. W takiej sytuacji strony powinny zwrócić sobie to co wyłącznie wzajemnie świadczyły czyli pojazd i cenę nabycia. Zbywca pojazdy na podstawie żadnego przepisu nie jest uprawniony do dochodzenia roszczenia za korzystanie z tego pojazdu, a jedynie nabywca mógłby dochodzić naprawienia poniesionej szkody w związku z nabyciem wadliwego pojazdu.

W dalszej kolejności w ocenie Sąd wskazany przez powoda w niniejszej sprawie przepis art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. również nie znajduje zastosowania. Powyższa regulacja prawna odnosi się wyłącznie do świadczenia nienależnego, a z pewnością wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału takim świadczeniem nazwać nie można. Jak już zostało to wskazane wyżej po stronie powoda jedynym świadczeniem nienależnym jest wypłacona kwota kredytu na

podstawie nieważnej umowy. Wynagrodzenie za korzystanie z kapitału jest wyłącznie skutkiem zwrotu świadczenia nienależnego, lecz samo w sobie nim nie jest. Nie można więc stosować przepisów odnoszących się do świadczenia nienależnego do roszczenia, które nie stanowi świadczenia nienależnego.

Na gruncie przepisów prawa cywilnego należałoby jeszcze rozważyć kwestię odsetek jako świadczenia związanego z korzystaniem z cudzego kapitału. Do odsetek umownych lub ustawowych odnoszą się przepisy art. 359 k.c. i 481 k.c. Wypowiedział się w tym temacie Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 20.02.2020 r. sygn. akt I ACa 635/19 i stanowisko to podziela Sąd orzekający w niniejszej sprawie. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia wskazano „Uwzględnienie stanowiska powoda doprowadziłoby w istocie do *sui generis* „reaktywacji” nieważnej umowy kredytowej stron w zakresie oprocentowania, co pozostawałoby w sprzeczności z koniecznością zaniechania stosowania nieuczciwego warunku, który skutkował taką sankcją oraz zapobieżenia uzyskania przez kredytodawcę z tego tytułu korzyści. (...) Wreszcie nie sposób w tym zakresie pominąć stanowiska, że brak jest podstaw do tego, by kredytobiorca w ramach rozliczenia nieważnej umowy na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu „płacił za korzystanie z pieniędzy”. Roszczenie restytucyjne nie jest „czystym” zobowiązaniem pieniężnym i odsetki nie wchodzą tu w grę.”

Ponadto, w dniu 15 czerwca 2023 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ogłosił orzeczenie w sprawie C-520/21, w którym rozstrzygnął pytanie prejudycjalne, czy w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, strony oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych w wykonaniu tej umowy (bank - kapitału kredytu, konsument - rat, opłat, prowizji i składek ubezpieczeniowych) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, mogą domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności (w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia). (...) uznał że prawo Unii Europejskiej stoi na przeszkodzie, aby banki mogły żądać od kredytobiorców dodatkowych świadczeń, w tym wynagrodzenia za korzystanie z kapitału.

W świetle przedstawionej argumentacji Sąd pominął wniosek dowodowy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości i rachunkowości, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia.

Wobec niespełniania przesłanek z art. 405 k.c. w zw. 410 k.c. oraz art. 224 k.c. Sąd oddalił roszczenie powoda w całości co do kwoty 165.905,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 06.12.2021 r. do dnia zapłaty, jako pozbawione podstaw prawnych i faktycznych, o czym orzekł jak w **punkcie II sentencji wyroku**.

Powód na wypadek oddalenia roszczenia głównego wniósł na podstawie art. 358<sup>1</sup> § 3 k.c. o wniósł o zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności umowy Mieszkaniowej (...) K. nr (...) z dnia 05.08.2008r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 98.358,52 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza i zapłatę kwoty 98.358,52 zł na jego rzecz.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie również to roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie w jakiegokolwiek części. Powód żądał, by waloryzacji dokonać na podstawie art. 358<sup>1</sup> § 3 k.c. według wskaźników inflacji. Przede wszystkim wskazać należy, że przedstawiona powyżej argumentacja odnosząca się Dyrektywy (...) pozostaje również aktualna co do roszczenia ewentualnego. Ponadto, wskazać należy że zgodnie z art. 358<sup>1</sup> § 4 k.c. z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. Bezsporne i oczywiste jest to, że powód jest przedsiębiorcą, a zgłoszone żądanie ewentualne bezsprzecznie pozostaje w związku z prowadzeniem przez powoda przedsiębiorstwa. Występuje również pogląd przeciwny dotyczący tego, że roszczenie banku jest świadczeniem nienależnym, a nie świadczeniem z obowiązującej umowy. Jednak w ocenie Sądu pogląd ten jest nieuzasadniony. Wadliwa umowa kredytu, zawierająca postanowienia abuzywne została zawarta w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa jak również wykonywanie nieważnego stosunku prawnego oraz wzajemne rozliczenie



stron. Nie zostało wykazane aby na którymkolwiek etapie został zerwany związek wadliwej umowy z prowadzonym przez powoda przedsiębiorstwem.

W świetle przedstawionej argumentacji Sąd pominął wniosek dowodowy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ekonomii i finansów, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 358<sup>1</sup> § 4 k.c. oddalił roszczenie powoda o zmianę wysokości świadczenia oraz zapłatę kwoty 98.358,52 zł, jako pozbawione podstaw prawnych i faktycznych, o czym Sąd orzekł jak w **punkcie II sentencji wyroku.**

Z tego względu również nie było konieczne badanie zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwanych w tym zakresie.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie z art. 98 k.p.c. strona przegrywająca proces jest zobowiązana do zwrotu kosztów stronie wygrywającej. Powód przegrał proces w całości. Koszty procesu po stronie pozwanych obejmowały uiszczoną opłatę za pełnomocnictwa (34 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (radcy prawnego) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (10.800 zł).

O odsetkach od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1<sup>1</sup> k.p.c.

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 10.834 zł, o czym orzekł **jak w punkcie III sentencji wyroku.**